Šis puslapis atspausdintas iš DELFI interneto vartų.
Adresas http://www.delfi.lt/archive/article.php?id=17862021

Ateityje bus galima gydytis bet kurioje ES šalyje

Inga Saukienė, www.DELFI.lt
2008 liepos mėn. 27 d. 17:46

Corbis/Scanpix

Europos Komisija paruošė direktyvą, kuri žmonėms suteiktų daugiau galimybių gydytis užsienyje. Šiuo metu nemokamai teikiama tik būtinoji medicininė pagalba. Europos Parlamentui pritarus naujajai direktyvai, europiečiai, nusprendę, kad kitoje šalyje sveikatos apsaugos sistema yra kokybiškesnė, galės laisviau rinktis ir planinio gydymo paslaugas. Ar bus ši galimybė prieinama ir lietuviams?

Kai gyvybė kabo ant plauko

Anot direktyvos autorių, tai būtų ypač paranku pasienyje gyvenantiems žmonėms, kuriems gydymo įstaiga kitoje šalyje netgi arčiau. Paslaugas svetur galėtų rinktis ir tie, kuriems savo šalyje jų tenka laukti labai ilgai arba pastarosios, jų manymu, nėra kokybiškos. Tiesa, gydymo išlaidos būtų kompensuojamos pagal paciento šalies įkainius, todėl lietuviams pasinaudoti tokia galimybe būtų problematiška.

„Apie 90 proc. žmonių pasirinkimą medicinos turizmo industrijoje lemia paslaugų kaina. Lietuvoje paslaugos vidutiniškai nuo 3 iki 10 kartų pigesnės nei kitose pasaulio valstybėse. Mūsų įkainiai mažesni net už Latvijos ir Estijos“, - teigė Lietuvos privačių sveikatos priežiūros įstaigų asociacijos prezidentas Laimutis Paškevičius.

Vis dėlto medikas įsitikinęs, kad dalis lietuvių tokia galimybe galėtų pasinaudoti. Į užsienį važiuos žmonės, kurie Lietuvoje bus perėję daugybę įstaigų, bet taip ir negavę atsakymo dėl savo sveikatos būklės, taip pat tie, kuriems kelis metus reikia laukti paslaugų, pavyzdžiui, sąnarių transplantacijos operacijų, taip pat prireikus labai sudėtingų organų persodinimo operacijų ar norint gauti naujausią onkologinių ar kitų sudėtingų ligų gydymą, kol jis pasieks Lietuvą.

Anot L. Paškevičiaus, užsienyje taikomos gydymo technologijos daug brangesnės, tačiau kai gyvybė kabo ant plauko – skaičiai įgauna visai kitokią prasmę. Pagaliau žmogus turi turėti teisę ir laisvę pasinaudoti visomis medicinos mokslu ir praktika pagrįstomis galimybėmis.

„Iki šiol neskubi paslauga, kuri galėjo būti suteikta tėvynėje, dažniausiai pacientui nebuvo kompensuojama. Kyla natūralus klausimas: jei paslauga būtų suteikta piliečio šalyje, valstybė būtų kompensavusi gydymą, o jei žmogus išvažiuoja kitur ir, patirdamas didžiules išlaidas, tuo pačiu atlaisvina eilę kitam pacientui, valstybė jam nieko nekompensuoja. Manau, kad tokia praktika nėra teisinga“, - svarstė pašnekovas.

Jupiteriai ir jaučiai

Direktyvoje numatyta sukurti ir savanorišku principu bendradarbiaujančių Europos pavyzdinių centrų tinklą. Klinikiniai centrai, besispecializuojantys tam tikrose srityje, pavyzdžiui, akių, širdies chirurgijos, esant dideliems pacientų srautams gali užtikrinti aukštą paslaugų kokybę bei puikius klinikinius rezultatus pasiekti mažesniais kaštais. Taigi brangios diagnostikos ir gydymo technologijos galėtų būti koncentruojamos tam tikrose ES šalyse.

Tačiau medikas paminėjo ir keletą galimų problemų, susijusių su minėta direktyva. „Šiuo metu pacientai neturi galimybės gauti pakankamai informacijos apie kokybės standartus kitose šalyse esančiose įstaigose, todėl jiems sunku ir pasirinkti. Šiai sričiai šalys turės skirti daugiau dėmesio.

Taip pat būtina aiškiai apibrėžti, kaip bus užtikrinama paslaugų kokybė bei pacientų teisės,

pacientų ir jų sveikatos duomenų apsauga. Mat kiekvienoje šalyje nepageidaujamų įvykių registracija, kompensavimo bei kiti klausimai gali būti sprendžiami skirtingai.

Būtina išsiaiškinti, kaip būtų užtikrintos pacientų teisės, vykdomas apmokėjimas už nepakankamos kokybės paslaugas, jei kažkas atsitiktų pacientui jį pervežant iš vienos šalies į kitą arba ligoninėje gauta infekcija pasireikštų šiam jau grįžus namo“, - vardijo pašnekovas.

Direktyvoje nurodyta, kad valstybės galės pačios nustatyti stacionarių paslaugų kompensavimo tvarką. Todėl kyla pavojus, kad atsiras tam tikros kvotos, nacionaliniai kriterijai, kurie apribos pacientų teises gauti paslaugas kitoje šalyje. „Jei nebus aiškių kriterijų, vėl gali atsirasti eilės, vadinamieji jupiteriai ir jaučiai, kai vieniems bus suteikiama galimybė gydytis užsienyje, o kitiems – ne“, - sakė medikas.

Anot pašnekovo, taip pat svarbu, kad tam tikrose šalyse neatsirastų diskriminacija, kai vietiniai gyventojai ir kitos šalies piliečiai statomi į skirtingas eiles ir vieniems iš jų suteikiama pirmumo teisė.

Beje, EK pripažino, kad šiuo metu galiojančios teisės gydytis užsienyje ir gauti už tokį gydymą kompensaciją nėra aiški. Piliečiai dažnai patys nežino, į ką jie turi teisę. Todėl apmokant ar kompensuojant gydymą nesyk turėjo įsikišti Europos Teisingumo Teismas. Keliais atvejais jis nusprendė, kad svetur gydęsi pacientai turi teisę į kompensaciją.

Užsienyje gydoma tik ypatingais atvejais

„Galimybė Europos mastu koncentruoti brangias technologijas ir paslaugas tokioms mažoms šalims, kaip Lietuva, gali būti labai naudinga, - kolegai pritarė Sveikatos apsaugos ministerijos (SAM) sekretorius Haroldas Baubinas. - Nuostatos, kad būtų kompensuojama šalies, iš kurios pacientas atvyko, kainomis, šias paslaugas kurį laiką darytų ne visai patrauklias lietuvaičiams. Tačiau įkainiai ir mūsų šalyje didėja. Po keliolikos metų šis barjeras nebus jau toks sunkus“.

Anot ministerijos sekretoriaus, pernai užsienyje gydėsi 1921 žmogus. Už jų gydymą sumokėta daugiau nei 5 mln. litų. Tuo tarpu Lietuvoje medicinos paslaugų prireikė 401 užsieniečiui. Už jiems suteiktas paslaugas Lietuvos biudžetas pasipildė 1,2 mln. litų.

Paprastai siunčiami žmonės, sergantys sunkiais ir retais genetiniais ar onkologiniais susirgimais, esant komplikuotoms situacijoms, kurių medikai dėl patirties stokos nesiryžta gydyti. Taip pat užsienyje gydomos kai kurios kepenų patologijos ir pan.

Tačiau iki šiol didžiausią pacientų srautą sudarė dėl onkologinių akies tinklainės susirgimų į Latviją ir Estiją vykstantys žmonės. „Šiemet jau įsigijome reikiamą įrangą, todėl šį pusmetį vykstančių gydytis į užsienį žmonių srautas sumažėjo per pusę“, - sakė H. Baubinas.

Pagal šiuo metu galiojančią tvarką gydytis užsienyje norintis asmuo turi kreiptis į gydymo įstaigą, kuri įvertina jo būklę. Jei Lietuvoje jo gydyti neįmanoma – atvejis yra pernelyg sudėtingas, medikai neturi tokios patirties ar nėra reikiamos įrangos, gydymo įstaiga ieško, kur tokia pagalba galėtų būti suteikta. Tuomet dokumentai teikiami SAM, kuri patikrina, ar prašymas iš tiesų pagrįstas, ir priima sprendimą.

Pernai taip buvo išsiųsti 105 žmonės. Kai kurie iš jų važiavo ir po kelis kartus. Už jų gydymą sumokėta apie 1,8 mln. litų. Tuo tarpu 20 žmonių prašymai nepatenkinti.

Laimi tik atkakliausi

> „Kai žmogus siunčiamas į užsienį, paprastai kompensuojamos visos išlaidos ar bent jau didžioji jų dalis. Žinoma, norinčių visada daugiau, tačiau jų pageidavimai turėtų būti proporcingi valstybės įsipareigojimams.

DELFI

Buvo keletas atvejų, kai pacientai atsisakė gydytis Lietuvoje, nors paslaugas galėjo gauti ir čia. Mes neprieštaravome, tačiau valstybė prisiėmė įsipareigojimus apmokėti jų gautas paslaugas tik pagal mūsų šalies įkainius“, - pasakojo H. Baubinas.

Pašnekovas prisiminė plačiai nuskambėjusią istoriją dėl vaiko, kuriam buvo diagnozuotas kaulinio audinio auglys. Tėvai, pasikonsultavę su Lietuvos medikais, išgirdo, kad yra tik viena išeitis – kojos amputacija.

„Jeigu tėvai būtų ieškoję ir kitos nuomonės, būtų sužinoję, kad ši liga pakankamai sėkmingai gydoma netaikant operacijos ir Lietuvoje. Vis dėlto po ilgų diskusijų sutikome apmokėti tą išlaidų dalį, kokia susidarytų vaiką gydant Lietuvoje. Tai buvo mažesnė tėvų išlaidų dalis“, - sakė pašnekovas.

Anot H. Baubino, nėra tokie jau dažni atvejai, kai žmogui būtina gydytis užsienyje, tačiau kiekvieno žmogaus teisė – rinktis. Pavyzdžiui, į užsienį išvyksta sunkiai sergantys kultūrai nusipelnę žmonės, nes tam daug pastangų deda jų aplinka. Lėšos jų gydymui renkamos aukų forma.

Iš Lietuvos medikų tenka girdėti nuomonių, kad žmonių gydymas užsienyje dažnai nepasiteisina. Valstybė patiria didžiules išlaidas, o žmogus į tėvynę vis tiek grįžta karste. Tuo tarpu tokių pacientų artimieji tikina, kad žmonės buvo išsiųsti per vėlai, kai buvo išnaudotos visos įmanomos galimybės Lietuvoje. Tačiau taip buvo prarastas brangus laikas.

Žmonių paaukotais pinigais gydymui užsienyje taip ir nespėjo pasinaudoti maestro Vytautas Kernagis. Nesugebėjo savo sūnaus išgelbėti ir kelis metus su sarkoma – viena piktybiškiausių vėžio formų – kovojusio pradinuko Juliaus mama.

Lietuvoje iš sarkomos gniaužtų išplėšiami tik vienetai. Užsienyje išgyvenamumo statistika kiek geresnė. Tačiau kai už žmonių surinktas lėšas vaikas atsidūrė specializuotame užsienio centre, liga jau buvo per daug nualinusi jo organizmą.

Griežtai draudžiama DELFI paskelbtą informaciją panaudoti kitose interneto svetainėse, tradicinėse žiniasklaidos priemonėse ar kitur arba platinti mūsų medžiagą kuriuo nors pavidalu be sutikimo, o jei sutikimas gautas, būtina nurodyti DELFI kaip šaltinį.